

Svátek Svaté Rodiny, Ježíše, Marie a Josefa

VSTUPNÍ ANTIFONA Lk 2,16

Pastýři spěchali a našli Marii a Josefa i děťátko položené v jeslích.

Uvedení do bohoslužby A

Dnes je svátek Svaté Rodiny: rodiny muže Josefa, jeho manželky Marie a dítěte Ježíše. Uvažování nad tímto svátkem nás chce přivést k zamyšlení, jak v našich domovech udržet vánoční pokoj, sváteční pohodu po celý rok. Především se tedy ohlédněme: co našim rodinám schází, aby se mohly považovat za svaté rodiny? Co schází mně, tobě, že to u nás není jako ve Svaté Rodině?

Nebo:

Texty dnešní liturgie, evangelium, hovoří o rodině, přirozeně té nazaretské, ale nejenom o ní. Slyšíme o vztazích a modelech, které by měly upravovat a inspirovat rodinný život. Jedná se o Boží slovo, přítomné v rodinném životě. Nemůžeme nemyslet na naše rodiny, jejich situaci i vztahy, které je utvářejí. A v tuto chvíli si uvědomujeme, že i Církev i místní společenství bratří a sester, do kterého patříme, je naší rodinou. Jak vypadají naše vztahy tady ve farnosti a ve společenství? Jsou inspirovány a vedeny přítomným Božím slovem? Nebo snad lidé v kostele, vedle nás, za námi a před námi, včetně našich nejbližších, jsou pro nás cizinci? Nebo my sami máme pocit, že do rodiny Církve nepatříme?

Uvedení do bohoslužby B

Dnešní svátek Svaté Rodiny ukazuje na základy, na nich se musí rozvíjet každé lidské společenství, má-li být opravdu lidské, rodinou počínaje a mezinárodní rodinou států konče. Ohlédněme se nazpět na uplynulý rok. Jaké ovzduší panovalo v našich rodinách? Litujme upřímně všeho, čím jsme pokojné ovzduší narušili a znepokojili.

Nebo:

Vánoční sváteční okruh spojuje pohledy do Ježíšova dětství a Mariina mateřství s naším vlastním životem. Všechna liturgická slavení mají pomoci k tomu, aby Pán Ježíš vstoupil do našich životů.

Uvedení do bohoslužby C

Vánoce bývají vždycky rodinnými svátky. Všichni členové rodiny se snaží sjet domů k rodičům a prožít svátky pospolu. Dnešní svátek svaté Rodiny v nás má prohloubit tento smysl pro rodinnou soudržnost a pospolitost. Doznejme proto nejprve, že litujeme ze srdce, čím jsme se provinili proti rodinnému klidu, čím jsme způsobili rozbroje a mrzutosti.

Nebo:

Dnes, o svátku svaté Rodiny, mnozí manželé obnovují slib, který vzájemně před časem učinili. Odevzdávají se a přijímají jeden druhého. Ve chvíli obnovy slibu budou mít na mysli jak počátek svého rozhodnutí a závazku, tak i jeho

budoucnost a s ní neustálé hledání ideálu manželské lásky, kterou si předložili jako celoživotní program. Mše dnešního svátku vyprošuje s pohledem upřeným na vzor svaté Rodiny milost, aby také naše rodiny naplňovaly svůj pozemský domov společenstvím lásky a aby žily podle příkladu svaté Rodiny a po všech pozemských strastech se navěky radovaly v jejím společenství. Ti, kdo v manželství žijí, dobře vědí, že za manželským slibem nejsou pouze sladká slova, něžné pohledy a květnaté řeči, ale i neustálé hledání ztraceného Ježíše, starosti a úzkosti. Obojí ke zmíněnému ideálu patří a nejinak tomu bylo i v případě Ježíše, Marie a Josefa.

Říká se Sláva na výsostech Bohu

VSTUPNÍ MODLITBA

Posiluj nás, Bože, ať v každodenním životě následujeme příklad Svaté Rodiny a svůj pozemský domov naplňujeme společenstvím lásky, abychom v nebeském domově dosáhli věčné odměny a radosti. Skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje na věky věků. - Amen.

Cyklus A:

Uvedení do 1. čtení

Budeme teď naslouchat, co radí dětem starozákonní mudrc. Vyjadřování vám možná bude připadat zastaralé, ale vlastní obsah, ten platí stále a bude platit vždycky.

Nebo:

Sirachovcova slova jsou rozvedením čtvrtého přikázání Desatera: Cti svého otce i matku. Tato úcta má konkrétní podoby: poslušnost vůči otci, péče o něj v jeho stáří. Takové projevy lásky jsou znakem postoje otevřenosti vůči Božímu milosrdenství, které může proudit na druhého člověka a zároveň obohatit dárce duchovním a hmotným požehnáním: odpuštěním hříchů, vyslyšením modlitby...

1. ČTENÍ Sir 3,3-7.14-17a *Kdo se bojí Pána, ctí rodiče.*

Čtení z knihy Sirachovcovy.

Pán chtěl, aby otec byl od dětí ctěn,
a potvrdil právo matky u potomstva.
Kdo ctí otce, usmíruje své hříchy,
kdo si váží matky, jako by sbíral poklady.
Kdo ctí otce, dočká se radosti na vlastních dětech
a bude vyslyšen, když se modlí.
Kdo ctí otce, bude dlouho žít,

kdo poslouchá otce, občerstvuje svou matku.
Synu, ujmi se svého otce, když zestárne,
a netrap ho, dokud je živ.
Slábne-li mu rozum, ber na něj ohled
a nepohrdej jím, když ty jsi v plné síle.
Nezapomene se ti, žes měl soucit s otcem,
započítá se ti jako náhrada za tvé hříchy.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Ži 128,1-2.3.4-5 Odp.: 1

Odp.: Blaze každému, kdo se bojí Hospodina, - kdo kráčí po jeho cestách.

Blaze každému, kdo se bojí Hospodina, - kdo kráčí po jeho cestách. -
Budeš jíst z výtěžku svých rukou, - bude ti blaze a dobře.

Odp.

Tvá manželka bude jako plodná réva - uvnitř tvého domu. - Tvoji synové
jako výhonky oliv - kolem tvého stolu.

Odp.

Hle, tak bývá požehnán muž, - který se bojí Hospodina. - Ať ti Hospodin
požehná ze Siónu, - abys viděl štěstí Jeruzaléma - po všechny dny svého života.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Jak by to v našich rodinách muselo být krásné, kdybychom všichni vzali za
své rady svatého Pavla. Naslouchejme pozorně.

Nebo:

Boží odpuštění a dobrota proměňují srdce člověka a uschopňují jej k
odpuštění, snášenlivosti a mírnosti vůči druhému. Tyto postoje nemají prýštit z
falešných či sobeckých pohnutek, nýbrž z upřímné lásky. Jedině láska je tím
svorníkem, který spojuje různé lidi v jedno tělo. Vše se má konat "ve jménu
Pána Ježíše", a proto také vztahy v rodině mají ztělesnit Kristovy postoje služby
a lásky: podřízenost, poslušnost, citlivé jednání.

2. ČTENÍ Kol 3,12-21 Rodinný život v Pánu.

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Kolosanům.

Bratři a sestry!

Jako od Boha vyvolení, svatí a milovaní projevujte navenek milosrdné
srdce, dobrotu, pokoru, mírnost a trpělivost. Snášejte se a navzájem si

odpouštějte, má-li kdo něco proti druhému. Pán odpustil vám, proto odpouštějte i vy. A nadto nade všechno mějte lásku, neboť ona je svorník dokonalosti.

Ať ve vašem srdci vládne Kristův pokoj: k němu jste byli povoláni v jednom těle. Buďte za to vděční. Kristova nauka ať je u vás ve své plné síle: moudře se navzájem poučujte a napomínejte. S vděčností zpívejte Bohu z celého srdce žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. Cokoli mluvíte nebo konáte, všechno dělejte ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci.

Ženy, buďte svému muži podřízeny, jak se to sluší na křesťanky. Muži, mějte svou ženu rádi a nechovejte se k ní mrzoutsky. Vy děti, ve všem svoje rodiče poslouchajte, jak se to patří u křesťanů. Otcové, nedrážděte svoje děti, aby neztrácely odvahu.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Kol 3,15a.16a

Aleluja. Ať ve vašem srdci vládne Kristův pokoj; - nauka Kristova ať je u vás ve své plné síle. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

Dnešní evangelium je krátké, ale přece může vyvést z omylu ty, kdo si myslí, že život Svaté Rodiny byl bez potíží, že to byla nějaká idyla.

Nebo:

V tomto evangelním vyprávění je důležité si všimnout, jak Josef skutečně vystupuje jako otec rodiny: stále znovu přijímá k sobě dítě i matku a pečuje o ně tváří v tvář novým životním okolnostem. Tento horizontální rozměr však vyplývá z jeho vztahu vůči Bohu: přijímá Boží pokyny skrze anděla a poslušně podle toho jedná. V tom se podobá své manželce Marii. I on se tedy projevuje jako pravý učeďník, který slyší Boží hlas a podle toho jedná.

EVANGELIUM Mt 2,13-15.19-23 *Vezmi dítě i jeho matku a uteč do Egypta.*

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Když mudrci odešli, zjevil se Josefovi ve snu anděl Páně a řekl: „Vstaň, vezmi dítě i jeho matku, uteč do Egypta a zůstaň tam, dokud ti neřeknu. Herodes totiž bude po dítěti pátrat, aby ho zahubil.“ Vstal tedy, vzal v noci dítě i jeho matku, odebral se do Egypta a byl tam až do Herodovy smrti. Tak se splnilo, co řekl Pán ústy proroka: ‘Z Egypta jsem povolal svého syna.’

Když Herodes zemřel, zjevil se v Egyptě Josefovi ve snu anděl Páně a řekl: „Vstaň, vezmi dítě i jeho matku a jdi do izraelské země, protože ti, kdo ukládali dítěti o život, už zemřeli.“ Vstal tedy, vzal dítě i jeho matku a odebral se do izraelské země. Ale když uslyšel, že je v Judsku místo svého otce Heroda

králem Archelaus, bál se tam jít a podle pokynu ve snu se odebral na území galilejské. Šel tedy a usadil se v městě, které se jmenuje Nazaret, aby se splnilo, co je řečeno ústy proroků: ‘Bude nazýván Nazaretský.’

Slyšeli jsme slovo Boží.

NEDOROZUMĚNÍ V RODINÁCH

Svatá Rodina. Tento pojem v našem dětství patřil pevně k obrázku, který měla babička ve své světnici na výměnku: Ježíšek se svatozáří kolem hlavičky si tam hrál. Maminka Maria měla před sebou přeslici, ale bylo vidět, že jen tak, aby se neřeklo, protože měla oči jen pro Ježíška. A svatý Josef se o stolařský ponk také jen tak opíral: Držel si v ruce lilii a koukal na něžné holoubky, kteří seděli na okapu. Ale to pro dítě nejdůležitější na tom obrázku byli andělci. Těch tam bylo, a jak se vám měli k dílu! Jeden zatápěl v kamnech, druhý nesl dřevo na topení, třetí krmil ty holuby, jiný pracoval u ponku za zády svatého Josefa.

Tenkrát dítě přesně rozumělo, proč nejsme svatá rodina: Scházeli ti andělci, co by za ně pásli husy a krmili králíky, za maminku vařili a za tatínka dělali na poli. Dnes už dospělý ví, že malíř, co ten obrázek maloval byl možná dobrý malíř, ale jistě špatný křesťan: Moc se do Písma svatého nepodíval, co se tam o Svaté Rodině píše. Tam by se nebyl dočetl nic o andělcích, ani lilíích. Tam by se dověděl, že tak jako v našich rodinách není jen samé láskyplné vrkání, jen samá idyla, že stejně tak nebyla jen samá idyla ani ve Svaté Rodině. A jestliže si někdo z vás, co máte doma trápení, ať manželé mezi sebou, ať s dětmi, jestliže si myslíte, že vy to máte těžší, než to měli oni, pak se mýlíte:

Který pak z vás mužů, jste byli vystaveni takové krizi důvěry, jako Josef, když zjistil, že jeho snoubenka je těhotná? Kdopak z vás jste stáli na ulici bez bytu před samým porodem a neměli, kde složit novorozeně? Kdopak z vás musel utíkat s malým děckem v noci tajně přes hranice do ciziny, abyste zachránili dítěti holý život? Kterápak z vás, maminky, jste musely zažít jak to je, mít syna v kriminále. Vy jste nemusely přihlížet popravě syna, hledět do otevřeného hrobu svého děčka.

Vím, že i v našich rodinách jsou trápení. Vím, že musí být moc zlé, když se děti rozstonají nebo když nechtějí poslouchat. Nebo když žena začne týrat muže žárlením a udělá z domova vězení. Když muž, místo aby byl ženě oporou, je na ni hrubý nebo začne pít. Jednou školil jeden mladý ženáč v podnapilém stavu celou hospodu, jak se má manželka po svatbě vychovávat a otužovat fackami. A snad největší trápení v rodinách je tam, kde si odrůstající děti přestanou s rodiči rozumět. Když se tam stane, co právě dnes čteme o Svaté Rodině: „Rodiče nerozuměli, co jim syn chtěl říci.“

Myslíte si možná: A přece to měla Svatá Rodina lehčí: Jim chodil radit ve snu Boží anděl, a my si rady nevíme. Víte, Boží anděl, to je Boží myšlenka, Boží vnuknutí. O to můžeme i my prosit, i my se můžeme jít poradit s někým

zkušeným. A tu bych se chtěl zmínit jak souvisí s vaším rodinným životem kněžské povolání. Proto kněz nemá rodinu vlastní, aby měl pro vás kdykoli čas. Aby byl údržbářem rodin ve svém farním společenství. abyste měli kam zajít se poradit, když máte trampoty. Dobrý rodinný rádce pomůže ve zlých chvílích se uklidnit, rozhlédnout, zorientovat, hledat řešení. Přeji vám tedy k svátku Svaté Rodiny dar moudrosti, abyste se v trápeních místo planého rozčilování uměli ztišit, zamyslet, poradit, hledat a najít řešení po příkladu Svaté Rodiny.

SLAVÍME DOMA CÍRKEVNÍ SVÁTKY

Vánoce jsou svátky, které slavíme nejen v kostele, ale i doma, je to velký rodinný svátek. Dnes, o svátku Svaté Rodiny, je čas k zamyšlení, jak to rodinné slavení vypadá, jak se naše křesťanství projevuje doma, a nejen o vánocích. Po celý rok nám Církev zpřítomňuje činy našeho Pána Ježíše. Po celý rok nás volá do chrámu, abychom život Pána Ježíše prožívali při bohoslužbě. A co jsme v chrámu společně začali, má pokračovat doma. V rodině máme dál a společně prožívat svátky církevního roku.

Jak prožívat v rodině vánoční dobu, o tom jsme už mluvili. Je možné prožívat podobně celý církevní rok? Je to možné i v dnešní době? Věřte, že je, i když televize nabízí zábavu, při které se nic nemusí, jen sedět a koukat. Ale právě o to víc je třeba, aby se doma něco dělalo, zpívalo, hrálo, debatovalo, aby z dětí nevyrostla generace pasivních konzumentů. A tak se učme slavit a svátečně žít. Především jsou tu neděle. Jen si všimněte, jací chudáci jsou lidé, kteří přestali chodit do kostela. Někteří se v neděli ani svátečně neobléknou. Lidé neradostní; neznají, co je to uvolnění, klid, pohoda.

To první, čím se totiž doma slaví svátek, je pohoda. Sváteční pohoda znamená: dnes mám volno, dnes si mohu dělat, co mě baví. Kde děti odmala žijí v tomto ovzduší sváteční pohody, budou to umět později i samy, budou z nich sváteční lidé. Sváteční pohoda, to je sváteční bohoslužba v kostele, na kterou jde podle možností celá rodina pospolu. Pak společný sváteční oběd. Krásné odpoledne, kdy každý má právo si dělat, co ho baví. To vše patří k slavení svátku, neděle. Končí společnou večerní modlitbou, společným děkováním.

Krom nedělí je tu ještě okruh svátků, rodinných výročí, svátky svatých. Popelec má být společným startem do doby postní, kdy každý zápasí se svými zlozvyky, postí se od svých chyb. Kde se doma spoluprožívá postní doba, tam je velikonoční týden, vrcholící Zmrtvýchvstáním, podobným krásným prožitkem, jako doba vánoční. Jen dbejme na to, aby naše svátky nezpohanštěly: plné stoly a prázdná srdce.

Pro úctu svatých platí totéž, co o úctě mariánské: Dítě v předškolním roce nedovede rozeznávat prosebnou modlitbu k Bohu a přímlyvnou modlitbu k svatým. Proto v předškolním věku opatrně s modlitbou Zdrávas, Maria; opatrně s prosebnou modlitbou k svatým! Ve městě si děti pod andělem strážným někdy představují pana strážníka, co ho vidí na ulici. A co to v jejich hlavičkách může

udělat, když je babička zavede do barokního kostela, plného soch a začne vysvětlovat, že na svatého Antoníčka se mají obracet, když ztratí klíče, zatímco naproti němu svatý Florián, ten s putýnkou vody, je ochráncem před požáry, a svatý Josef je patron rodin a toho prosíme, aby se tatínek s maminkou nehádali, ale byli na sebe hodní.

Mluvme dětem o líbezné mamince Pána Ježíše, Panně Marii, mluvme jim jak ten či onen svatý muž věrně miloval Boha. Seznamujme děti se svatými jako vzory pěkného života, jak oni sloužili Pánu Bohu. Vynechejme přitom drastické výklady o mučení a zázraky. Jinak ze svatých vzniknou v dětské hlavě konkurenti Boha. Je totiž třeba stále se ptát: „Jak tomuto dítě porozumí? Jak si to vysvětlí?“ Je třeba se snažit vidět svět očima dětí, jejich představivostí. A ještě jedno mějme u dětí na paměti: abychom jim vstúpili živou a myslící víru. Ta je v životě nejlíp uchrání od pověry a nevěry.

Děti jsou konzervativní: chtějí mít vše kolem sebe stále stejné, změny je zneklidňují, novot se bojí. I pohádku chtějí ty nejmenší slyšet stále doslova stejně. Jestliže se z toho pomocí moudré výchovy nedostanou, stanou se z nich nepřizpůsobiví, nedůtkliví a nevynalézaví lidé. Na co jsou zvyklí, to považují za normální a nezměnitelné, namísto přemýšlení používají zvykové šablony: takhle se to dělalo vždycky! Konzervativnost utvrzuje v dítěti taková náboženská výchova, která předává dětem křesťanství jako hotový systém, v němž všechny otázky jsou už vyřešeny a zodpovězeny.

Pozor tedy, abychom nevzbudili v dětech představu, že my křesťané přesně víme vše, co Bůh chce, co si Bůh myslí, že uvěřením se staneme vševědoucími. Jsou takoví, kteří vědí vše lépe než ostatní, ať se jedná o cokoli, a není s nimi lehký život. Chtějí, aby vše zůstalo tak, jak je, a podle jejich představ. Živá víra naopak ví, že to, co jsem právě dosáhl, je jen východiskem další cesty. Ví, že obrazem křesťanova života je putování vyvoleného lidu do zaslíbené země. Že víra, živá víra, dává odvahu nechat vše včerejší za sebou a každé ráno znovu vykročit, dál, blíž k líbezné zemi Zaslíbené.

SOUŽITÍ V RODINĚ

Bratři a sestry, slyšeli jsme v evangeliu, jak Svatá Rodina – Josef a Maria s Ježíšem - museli utíkat před Herodem až do Egypta. Hrozný je ten příběh o Herodovi, který vraždí malé děti. A je hrozné i to, že od té doby se Herodovo řemeslo ještě zmodernizovalo: dnes se malé děti zabíjejí už před narozením. Ještě štěstí, že většina normálních lidí má děti ráda. Přesto to rodiče nemívají s dětmi lehké a děti s rodiči také ne. A manželé mezi sebou navzájem také ne. A mladí se starými a staří s mladými to také nemají lehké. Kde je víc lidí pohromadě, tam jsou potíže. V každé době a v každé generaci jsou tyto potíže jiné. Dnes se mnoho mluví o partnerství, jako o léku na narušené mezilidské vztahy. Partnerství mezi manžely, to je náhrada starého názoru, že muž je hlavou rodiny. Partnerství znamená, že manželé mají být rovnoprávní, oba

stejně důležití, oba stejně spokojení. Spolu se mají radit, jak to a ono vyřešit. Partnerství je vzájemná důvěra, ve které jeden bez druhého nic nerozhoduje, ani nic nepodniká.

Také děti mají být vedeny k partnerskému vztahu k rodině. Sami znáte takové rodiny, kde to tak není, kde se děti staly diktátory. Svě rodiče doslova vydírají a terorizují. Jen berou, ale rodinnému soužití nic nedávají. Kde to rodiče dopustí, je jim z toho zle, ale bude z toho jednou zle i jejich dětem. Až se ožení či vdají, budou to také vyděrači a paraziti, a kdo to má s nimi potom vydržet. Partnerství v rodině znamená, že děti se odmala podílejí na práci v rodině, že každý má své úkoly, které chutě dělá ve službě ostatním. Rodina je jako dobře sehrané mužstvo na hřišti. Každý tam má svou funkci a dobrá sehranost všech zajišťuje každodenní vítězství v utkání se s problémy dne.

Pak je tu ještě třetí složka rodiny: staří. I mezi starými a mladými má být partnerský vztah. Šťastní rodiče, když mají v rodině hodnou babičku či dědečka, kteří neporoučejí, nemluví do manželů, nechají mladé žít po svém, ale pohlídají jim rádi děti. Šťastné děti, které mohou naslouchat vyprávění dědečka a babičky, a mohou si s nimi pohrát; mohou s nimi dělat to všechno, nač rodiče nemají čas. A na dětech je to poznat, zda se jim dostalo návaznosti na minulost, kterou zprostředkuje starší generace, zda má kdo s dětmi si vykládat a hovořit.

Odsunutí starých rodičů do domova důchodců není ideálním řešením. Chce to spíš, aby se stavěly byty, kde by bylo dost místa nejen pro rodiče, ale i jakýsi výměnek pro staré. Kdo nemá to štěstí, že může bydlet v rodinném domku, měl by i v bytovce mít místo k normálnímu soužití celé rodiny od nejmladších po nejstarší. Nejkulturnější národ je tam, kde všichni lidé mohou žít spokojeně. A tak vám, moji milí, přeji, abyste ve vašich domovech žili v dobrém vzájemném partnerství. Tohle moderní slovo není nic nového, znal ho v podstatě už svatý Pavel, když napsal: „Především se mějte navzájem rádi, neboť láska je pouto, které vše drží pohromadě a v dokonalosti.“

Na svátek Svaté Rodiny je vhodné podívat se též na vztahy manželů mezi sebou. Je známá zkušenost, že zlé události svádějí manžele k sobě, ale pohodlí a dobré bydlo odhalí to, co partnery od sebe vzdaluje. Vánoční sytost a blízkost někdy ukážou, do jaké míry se manželé od sebe nepozorovaně vzdálili, zda jejich manželská láska je živá a nebo skomírá. Nemám dnes na mysli manžele, kde se už uvažuje o rozvodu. Mám na mysli situaci, kde jeden nebo oba pozorují, jak si jsou navzájem vzdálenější, cizější. Jak si začínají jít na nervy, místo aby si byli k radosti. Okolí na nich pozoruje, že mezi cizími jsou živější, než v přítomnosti manželského partnera. Že kdysi dobromyslné vtipkování na konto partnera je stále kousavější. Že nevěnují pozornost tomu, co partner říká. Mnozí mladí manželé se vyděsí, když opadá a uhasíná jejich první milenecká zapálenost. Ale ta ať klidně uhasne, to je jako první mléčné zoubky; musí vypadnout a udělat místo těm druhým, trvalým, co jsou na celý život.

Manželská láska se živí především upřímnou pochvalou. Člověk už je takový, a máme to vědět, že potřebuje slyšet pochvalu, když něco dobře udělá.

At' je to dobrá vánočka, co se podařila jí, nebo fungující osvětlení vánočního stromku, co udělal on. Manželská láska se živí slůvkem a gestem obdivu. Moudří partneři jimi ani neplývají - to by bylo směšné, ale ani neskrblí - to by bylo nelaskavé. Stěžovala si jednou jedna paní, od které odešel muž za jakousi vdovičkou: „Kdybyste věděl, čím si ho ta daremnice otočila kolem prstu: Vrkala kolem něj obdivně, jak je šikovný. Já myslela, že by to muži bylo k smíchu, kdybych mu dala najevo, že ho stále ještě obdivuji.“

Manželská láska roste úměrně s tím, jak se jeden umí vcítit do pocitů a situace druhého, jak mu umí vyjít vstříc: Co je příčinou podrážděnosti partnera? Jak mohu nenápadně pomoci? Co by mu teď udělalo radost? Nebo je čas, stáhnout se diskrétně stranou a dopřát druhému klidu, aby se mohl vydýchat ze svých bolístek? O takový citlivý postoj se manželé stále musí snažit. Odpovědět na signál, že partner potřebuje pomoci. Jako jsou v domech po ruce hasící přístroje pro případ požáru, mají mít manželé vyvinuté signály: „Pojď mi na pomoc.“ Nemusí to být vždy slovy, je i jiná mluva. A když je dán signál: „Potřebuji tě, jsem bolavý!“ - má na něj být kladně odpověděno. Potrefený má poznat, že ten druhý stojí při něm, i když je mu zle. Tedy: žádná škodolibost, ani vítězosláva! Ta mezi manželky nemá mít místa!

Neshazuj partnera ve společnosti posměšky či odhalováním jeho slabostí. Moudrý partner hledá nápravu, pošetilý se zmůže jen na zesměšňování. Manželská láska vydrží tam, kde se z manželů nestanou konkurenti. Konkurenti v tom, čí vkus se prosadí v domácnosti, konkurenti v boji o lásku dětí. Platí tu stará zásada: Chceš-li, aby ti bylo dobře v manželství, starej se, aby bylo dobře tomu druhému. Manželé jsou spojitě nádoby. Buď je hezky oběma, nebo žádnému. Mějte trpělivost se sebou i s druhými. Manželé jsou jako dva stromy, zasazené vedle sebe. Stejně větry jimi mávají, stejné bouře, stejné slunce, stejná pohoda je formují. Ale pozná se to až po létech. Přeji vám, aby plamen vaší manželské lásky stále lépe hořel.

LIDSKÁ PRÁVA NEJMLADŠÍCH A NEJSTARŠÍCH

Všimli jste si už, že neexistuje žádné přikázání, že rodiče mají milovat děti? To se zřejmě bere za samozřejmé. Ale s láskou dětí k rodičům to už tak samozřejmé není - na to je v Desateru zvláštní Boží přikázání: „Cti otce svého i matku svou!“ Starozákonní Sirachovec se v prvním čtení dnes zastává zestárlých rodičů. Aby mladí měli s nimi trpělivost. Když staří už jsou dětinští, bývají mrzutí, jsou obtížní. Ale blahoslavení jste, kdo máte pochopení pro pomalou chůzi a netrpělivě nesykáte, nad tou pomalostí, kdo chápete, že staré ucho už špatně slyší a mluvíte se starým člověkem pomalu a zřetelně. Blahoslavení jste, kdo vidíte, že staré oči jsou už zakaleny a taktně pomůžete, když s něčím starý člověk zápolí, když se s ním zastavíte s přívětivým úsměvem a nemluvíte se shovívavou ironií. Blahoslavení jste, kteří na něj nekřičíte, že je starý popleta, když něco zapomene nebo ztratí, když dáváte najevo, že jste ho neodepsali ze

svého rodinného společenství. Blahoslavení jste vy všichni, kteří nějak ulehčujete dny, které ještě zbývají. Až bude v nebi, bude o vás vypravovat Otcí.

Ve druhém čtení se svatý Pavel zastává zase malých dětí. Nemáme je malomyslně tím, že je ženeme do výkonů, na které nestačí. Dřív se ctižádost rodičů soustřeďovala jen na učení. Teď už i na to, co bylo pro děti hrou. Ani sport už není pro děti zábavou, ale štváním za nejvyšším výkonem. Je tohle rozumné? Dětem to nejlepší, slyšíme často. Ale nevidíte, jak často jste k dětem nespravedliví? Požadujete, aby dítě bylo lepší než vy, aby bylo bez chyby. Když se chová jako dítě, to znamená, že je normálně líné a nešikovné, zlobíte se, místo abyste se bavili jeho neobratností a s láskyplnou důsledností je obraceli správným směrem.

Oblečete je do drahých šatů a zlobíte se, když je zamaže. Proč z něj děláte naparáděnou loutku, místo abyste je nechali v tepláčkách bezstarostně si hrát? Vychováváte děti zaražené místo radostné, nervózní místo bezstarostné, paličaté místo ochotné, uhoněné místo hravé a veselé. A tu trochu dobrého vedení, co svým dětem dáváte, ničíte zase tím, jak se před dětmi umíněně hádáte. Možná si teď říkáte: „To ostatní bychom snad mohli doma jak takž uhlídat, ale dokázat, abych se doma s mužem nepřela, to snad není v lidské moci. On má na tolik věcí docela opačný názor než já! Jestliže naše rodičovské spory ničí výchovu dětí, tak to nevím, jak dál.“ -

Na to ti odpovím: Zásadně se nesmí rodiče hádat před dětmi, tj. umíněně prosazovat sebe, svou pravdu. Hádat se ostatně nemá nikdo a nikde, to je věc charakteru. Ale nic zlého se neděje, když rodiče před dospívajícími dětmi - tak od 12 let - diskutují, debatují, přou se o to, co je pravda. To není nic špatného. Ale musí to být správná debata, hledání pravdy bez osobních útoků na druhého! Tak se budou děti učit, jak společně hledat správné řešení, až budou samy manželi. Je tu ještě jedna podmínka: když se rodiče před dětmi dohadují, je nezbytné, aby se před dětmi i usmířili! Ke sporu rodičů před dětmi tedy patří: aby to byl spor věcný, o něco. Aby debatovali bez zlosti a bez hněvu. Aby děti viděly, jak rodiče vzájemně zvažují argumenty druhého a jak se nakonec sjednotí a usmíří. Pak může mít občasný spor rodičů před dětmi dokonce i výchovnou hodnotu.

Dnes to bylo víc zpytování svědomí, než kázání. Ježíš miloval malé děti přede všemi dospělými. A staří lidé? Dva staroušci Simeon a Anna v malém dítěti rozeznali a vítali budoucího Spasitele.

Slaví-li se tento svátek v neděli, říká se vyznání víry.

Přímluvy

Připomeňme si dnes, o svátku Svaté Rodiny, že i my společně tvoříme farní rodinu a prosme za sebe navzájem:

Probouzej nová kněžská povolání a dej, ať v našich rodinách jsou dobré podmínky pro jejich vznik a růst.

Prosíme za tvou Církev ve světě, ať svou sloužící láskou spojuje lidstvo ve světovou rodinu Boží.

Za naše rodiče, ať žijící, nebo už zemřelé, aby jim Bůh odplatil, co pro nás udělali a dělají dobrého.-

Za manželské páry, aby si uchovaly dobré víno manželské lásky po celý život.

Za dospívající mládež, aby si zamilovala ideály křesťanství a stala se nadějí lidstva.

Za naše děti, aby se dožili pokojnějších časů, než jsou ty naše.

Za ženy v požehnaném stavu, aby se radovaly z daru mateřství a přijali dítě s láskou.

Nebeský Otče, naplň trpělivou moudrostí vychovatele i rodiče, a pomáhej jim v jejich úsilí, vychovat ze svých dětí křesťany, učedníky Ježíše Krista, našeho Pána. - Amen.

Cyklus B:

Uvedení do 1. čtení

Už v pradávných časech věděli lidé, že největším bohatstvím pro manžele jsou hodné děti a my budeme teď naslouchat textu zapsaném asi před třemi tisíciletími.

Nebo:

Pro Izraelce bylo velmi důležité mít četné potomstvo. Bylo to považováno za projev Božího požehnání. Bezdětný Abrám dostává příslib o potomku, ale přitom se na něj Hospodin obrací povzbuzením: "Neboj se!" Abrám nemá mít strach o svoji budoucnost, o trvání svého rodu. Ten bude dokonce tak početný jako hvězdy na nebi. Abrám se ukazuje jako člověk hluboké víry, protože věří Bohu pouze na základě jeho slova, a to i přes nepříznivé vnější podmínky.

1. ČTENÍ Gn 15,1-6;21,1-3 *Kdo vyjde z tvého lůna, ten bude po tobě dědit.*

Čtení z první knihy Mojžíšovy.

Hospodin se obrátil na Abráma ve vidění těmito slovy: „Neboj se, Abráme, já jsem tvůj štít, tvá odměna je preveliká.“

Abrám řekl: „Pane, Hospodine, co mi dáš? Nemám děti, dědicem mého domu bude damašský Eliezer.“ Abrám pokračoval: „Nedal jsi mi potomka, bude po mně dědit jeden z lidí mého domu.“

Tu mu Hospodin řekl: „Ten po tobě dědit nebude; kdo však vyjde z tvého lůna, ten bude po tobě dědit.“

Vyvedl ho ven a pravil: „Pohlédni na nebe a spočítej hvězdy, můžeš-li je spočítat!“ - a dodal: „Tak četné bude tvé potomstvo!“ Abrahám Hospodinu uvěřil, a ten ho za to uznal za spravedlivého.

Hospodin navštívil Sáru, jak slíbil, a splnil Sáře dané slovo. Sára počala a porodila Abrahámovi v jeho stáří syna, jak to Bůh předpověděl. Abrahám dal svému narozenému synovi, kterého mu Sára porodila, jméno Izák.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Ži 105,1-2.3-4.5-6.8-9 Odp.: 7a.8a

Odp.: Hospodin sám je náš Bůh, - pamatuje věčně na svoji smlouvu.

Oslavujte Hospodina, vzývejte jeho jméno, - hlásejte mezi národy jeho díla.
- Zpívejte mu, hrajte mu, - vypravujte o všech jeho divcích!

Odp.

Honoste se jeho svatým jménem, - ze srdce ať se radují, kdo hledají Hospodina! - Uvažujte o Hospodinu a jeho moci, - stále hledejte jeho tvář!

Odp.

Pamatujte na divy, které učinil, - na jeho zázraky a rozsudky jeho úst, - potomstvo Abraháma, jeho služebníka, - synové Jakuba, jeho vyvoleného!

Odp.

Pamatuje věčně na svoji smlouvu, - na slib, který ustanovil pro tisíc pokolení, - na smlouvu, kterou sjednal s Abrahámem, - na svou přísahu Izákovi.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Čtení z listu Židům je o tisíc let mladší než to dnešní starozákonní čtení, ale v podstatě na něj navazuje. Podle tohoto listu je víra podstatou toho, v co doufáme, je přesvědčením o věcech, které nevidíme. Věřit znamená také být přesvědčen, že Bůh odměňuje ty, kdo ho hledají. Abrahám ve zkoušení této víry obstál dvakrát: před narozením Izáka a při jeho obětování na hoře. Praotec víry byl skutečně věřící, byl věrný svému Bohu.

2. ČTENÍ Žid 11,8.11-12.17-19 Abrahám, Sára a Izák věřili.

Čtení z listu Židům.

Bratři a sestry!

Protože Abrahám věřil, uposlechl Boží výzvy, aby se vystěhoval do země, kterou měl dostat v dědičné držení; vystěhoval se, ačkoli nevěděl, kam jde.

I neplodná Sára uvěřila, a proto dostala sílu stát se matkou, a to přes svůj pokročilý věk, protože se spolehla na toho, který ten slib dal. A tak z jednoho muže, a to už vetchého, vzešlo tolik potomků jako hvězd na nebi a jako písku na mořském břehu, který nikdo nespočítá.

Protože měl Abrahám víru, přinesl Izáka v oběť, když ho Bůh zkoušel. Svého jediného syna chtěl obětovat, třebaže mu bylo slíbeno: 'Od Izáka budeš mít potomky.' On totiž uvažoval takto: Bůh má dost moci, aby vzkřísil třebas i mrtvé. Proto také Izáka dostal nazpátek i jako předobraz.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Žid 1,1-2

Aleluja. Mnohokrát a mnoha způsoby mluvil Bůh v minulosti k našim předkům skrze proroky.

V této poslední době však promluvil k nám skrze svého Syna. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

Židovský zvyk přinášet prvorozence do chrámu a tam je představit Hospodinu je krásně popsán v dnešním evangeliu. Všimněte si, že tomu tak trochu odpovídá závěr i našeho křestního obřadu.

Nebo:

V následujícím příběhu se ukazuje chudoba Svaté Rodiny: v den Mariina kultického očišťování, tj. 40 dní po narození dítěte, je podána oběť chudých: pár hrdliček nebo dvě holoubata. Tento starozákonní rituál dostává svůj nový obsah: stařec Simeon a prorokyně Anna mohou vidět Boží spásu: Ježíše.

EVANGELIUM Lk 2,22-40 *Dítě rostlo a sílilo, bylo plné moudrosti.*

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Když nadešel čas očišťování podle Mojžíšova Zákona, přinesli Ježíše do Jeruzaléma, aby ho představili Pánu, jak je psáno v Zákoně Páně: 'Všechno prvorozené mužského rodu ať je zasvěceno Pánu.' Přitom chtěli také podat oběť, jak je nařízeno v Zákoně Páně: pár hrdliček nebo dvě holoubata.

Tehdy žil v Jeruzalémě jeden člověk, jmenoval se Simeon: byl to člověk spravedlivý a bohabojný a očekával potěšení Izraele a byl v něm Duch svatý. Od Ducha svatého mu bylo zjeveno, že neužrjí smrt, dokud neuvidí Pánova Mesiáše.

Z vnuknutí Ducha přišel do chrámu, právě když rodiče přinesli dítě Ježíše, aby s ním vykonali, co bylo obvyklé podle Zákona. Vzal ho do náručí a takto velebil Boha:

„Nyní můžeš, Pane, propustit svého služebníka
podle svého slova v pokoji,
neboť moje oči uviděly spásu,

kteřou jsi připravil pro všechny národy:
světlo k osvícení pohanům
a k slávě tvého izraelského lidu.“

Jeho otec i matka byli plni údivu nad slovy, která o něm slyšeli. Simeon jim požehnal a jeho matce Marii prohlásil: „On je ustanoven k pádu a k povstání mnohých v Izraeli a jako znamení, kterému se bude odporovat – i tvou vlastní duší pronikne meč – aby vyšlo najevo smýšlení mnoha srdcí.“

Také tam byla prorokyně Anna, dcera Fanuelova z Aserova kmene. Byla značně pokročilého věku: mladá se vdala a sedm roků žila v manželství, potom sama jako vdova – bylo jí už čtyřiaosmdesát let. Nevycházela z chrámu a sloužila Bohu posty a modlitbami ve dne v noci. Přišla tam právě v tu chvíli, velebila Boha a mluvila o tom dítěti všem, kdo očekávali vykoupení Jeruzaléma.

Když vykonali všechno podle Zákona Páně, vrátili se do Galileje do svého města Nazaretu.

Dítě rostlo a sílilo, bylo plné moudrosti a milost Boží byla s ním.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Slaví-li se tento svátek v neděli, říká se vyznání víry.

OVZDUŠÍ KŘEŠŤANSKÉ RODINY

Svatá Rodina! Jakpak to asi v takové Svaté Rodině vypadalo, jaké tam bylo ovzduší domova? Jeden kněz vyprávěl, že jako malý chlapec to věděl naprosto přesně. U babičky na výměnku byl krásný obrázek Svaté Rodiny a tam to bylo všechno vyvedeno krásně v barvách: Josef stál u ponku a usmíval se, Panna Maria seděla svátečně oblečená a usmívala se na chlapečka Ježíška, který si hrál a usmíval se. Bylo mu jasné, proč se usmívají: Kolem bylo hejno andělíčků, kteří za ně pilně pracovali. Vše zarámováno do růžiček a vrkajících holoubků. A tak mu bylo také pochopitelné, proč my svatá rodina nejsme: ti pracovití andělci jim scházeli. Oni si museli všechno udělat sami a tak jakápak svatá rodina.

Tyhle růžově idylické obrázky Svaté Rodiny, ať malované štětcem nebo slovem kazatele, jsou nepravdivé a neužitečné. Svatá Rodina, to nebyla idylická oáza klidu. Naše rodiny také nejsou idylky, kde všichni na sebe jen slad'ounce vrkají, dětičky se předbíhají v poslušnosti a rodiče se předhánějí ve vzájemných úsluhách a pozornostech. Naše rodiny nebývají také opačným extrémem, bojištěm všech proti všem, jak se to líčívá jinde: Děti bojují o své pozice proti rodičům, rodiče proti dětem, mladší bráška proti staršímu, oba spolu proti sestře a všichni svorně proti dědkovi a bábě, kteří jdou už všem jen na nervy.

Naše domovy, jak se zdá, přestávají být vůbec domovem. Stávají se noclehárnou. Ráno se odtud nocležníci v úprku vyřítí, aby stihli přijít včas do práce či do školy. Večer se utahaní vracejí, aby se pohádali, kdo měl koupit mléko, kdo zavolat opraváři praček. Pak posedí u televizorů a jdou spát. Co je to

křesťanská rodina dnes? Jaký může být v tomhle prostředí ideál dobré křesťanské rodiny? Mnoha tatínkům je to jasné: Hlavně se děti nesmí rozmazlovat, musí se jim jaksepatří poručit, je nutno je seřvat. Děti musí poslouchat. Jenže tak jednoduché to není. Takové místo, kde jeden poroučí a druzí na slovo poslouchají, to je vojenské cvičiště a ne rodina.

Také nestačí trousit stále kolem sebe své životní zkušenosti a zásady: „To já, když jsem byl mladý jako ty...“ Svě zásady si nech pro rozhodující okamžiky tvého života, tam se podle nich řiď. Ale pro denní styk s dětmi měj po ruce raději svůj humor a trpělivost. V čem tedy spočívá dobré ovzduší, dobré prostředí křesťanské rodiny? Svatý Pavel to naznačuje v listu Korint'ánům: „Snášejte se navzájem a odpouštějte si!“ Co to je snášet se? Znamená to přijmout druhého takového, jaký je. Nechtít druhého, ať manžela, manželku či dítě pořád jen polepšovat a cepovat, dělat mu z domova věčnou polepšovnu. Vychováváme ne tím, jak na děti pokřikujeme, ale jak vedle nich žijeme. Žij tedy tak, jak chceš, aby žily a jednaly tvé děti a tvůj manželský partner. Dopřej druhému kus životního prostoru, kde by se mohl rozvíjet, ověřovat si své síly, učit se i svými chybami.

„Snést chyby druhého a odpouštět si,“ říká svatý Pavel. Je třeba denně začínat každé ráno od čistého stolu. Včerejší trable, to už dnes není, to už je jen vzpomínka na minulost. Tohle jste vy, mládí, jistě poslouchali se souhlasem. Ale doufám, že nejste tak pošetilí, abyste si to vysvětlili jako právo neposlouchat. Rodiče nemají poroučet, když to není nutné. To je pravda. Ale když to nutné je, jsou povinni poručit a vy jste povinni poslechnout. A kdyby se vám někdy poslechnout nechtělo, obraťte si v duchu na chvíli role. Za pár let budete rodiči vy. Líbilo by se vám, kdyby vás vaše děti nechtěly poslouchat? Ale poslouchat to není vše, to je dokonce jen menší část toho, co jste rodičům povinni. Svatý Pavel říká v epištole dál:

„Nad to a především se mějte mezi sebou rádi!“ Zde jsme u nejhlubší výpovědi dnešního Božího slova. Rodinu nemůže držet pohromadě rozkazující autorita, která se snadno stane panovačnou. Ani poslušnost, která se může zvrhnout na slepou drezúru. Ta vždy vyvolává vzpoury a útky. Rodiny může udržet pohromadě jen vzájemná láska, nic jiného: tedy důvěra, soudržnost nebo jak bývá ten krásný vztah nazýván. A láska, to není jen v citech, to je věc rozumu a vůle: Je to umění naladit se na vlnu druhého a pochopit ho. Je to moudrost, se kterou dopřáváme druhému potřebnou míru volnosti i vzdálenosti, protože láska sílí vzdálením. Zblízka se vyčerpává, vybíjí, jak akumulátor.

Je to tisícero konkrétních, drobných služeb v denním styku, které dohromady jako jednotlivé květiny vytvoří kytici pěkné pospolitosti, blízkosti domova. V čem spočívá rodinná láska? Trochu víc humoru a méně hašteřivosti. Trochu víc velkorysosti a méně malichernosti. Trochu víc statečnosti a méně nedůtklivosti. Trochu víc My a trochu méně Já. Raději malá kytička za života, než náruč květin na hrobě. Povstaňme ke společné prosbě, aby se v novém roce naše příbytky stávaly víc domovy než noclehárnami.

SOUKROMÍ SVATÉ RODINY

„Řádná manželka tě naučí vyměnit pár křídel za pár papučí.“ Aforizmy z humoristických časopisů chtějí vtípně vyjádřit to, co všichni víme, že rodinné spoluzítí není nic snadného. Nahlédněme dnes do soukromí Svaté Rodiny, zda už i tam byly potíže, nebo zda to byla stálá idyla, jak to s oblibou za pomoci růžiček, holoubků a andílků zobrazovali malíři. Z každé stránky evangelia se dozvídáme, že Ježíš vyrůstal a žil jako my. Že se vyučil řemeslu, chodil do práce, staral se o výdělek. Žil ve venkovské chalupě, v bytě bez příslušenství. Nikdo z nás v tak ubohém bytě nežije. Rodiče mají starost o dítě od samého narození větší než kdy zažili sami. Dítě ohrožují nejen dětské nemoci, jako děti dnes, ale i mocné síly vlády a policie, emigrace, život v ilegalitě. Mají starost i s dítětem, které se zatoulá a ztratí a oni je se strachem hledají a jako všichni rodiče se ptají: Proč nám takové věci děláš? Copak jsi nám to nemohl říci, že tu chceš ještě zůstat? I Ježíš jako dítě šel za tím, co jej přitahovalo, chtěl si dělat po svém, jako všechny děti všech rodičů.

A na rodičích Ježíšových bylo a na rodičích všeho světa je, aby trpělivě a vytrvale učili své děti dělat vše rozumně, pořádně a zodpovědně, mít ohled na druhé kolem sebe. Ale jednoho si na Svaté Rodině všimněme: Když se stane, že se děčko ztratí, když dojde k maléru, stojí oba rodiče pospolu, pomáhají si, podepírají se: „Synu, proč jsi nám to udělal? Já a tvůj otec jsme hledali tě se strachem.“ Nezačali se spolu hádat, jak to bývá v našich rodinách: „Jak jsi ho hlídala!“ „Proč jsi na něj nedával pozor ty, jsi přece otec!“ Tohle by si měli rodiče připomenout vždycky, když mají potíže s dětmi, a postavit se tomu jako rodiče Ježíšovi: svorně spolu, ve spolupráci, nikdy proti sobě. Nejsou to vždy jen potíže s dětmi, co narušuje naše rodiny. Ohrožují je i konflikty z venku.

V podniku se pohádá otec s nespravedlivým vedoucím. Přijde domů a rozeře se: „Kde jsou zas ty noviny! Samý nepořádek je v téhle domácnosti! Já nevím, ženo, co děláš, když jsi celý den doma a nic neděláš!“ Maminky se to dotkne a naplácá se zlostným křikem synkovi, který si z novin udělal vlašťovku. Synek utíká se vzteklým řevem na dvůr a nakopne psa. Pes kňučí a neví, že ten kopanec patřil vlastně nespravedlivému vedoucímu v podniku. To je obrázek falešného řetězení konfliktu. Kde je vina? Ve všech stupních scházal rozhovor, vysvětlení. Otevřená řeč mnohým konfliktům zamezí, jiné aspoň zmírní, a proto radím: hovořte, mluvte mezi sebou, vysvětľujte, zdůvodňujte! Ovšem pozor! Rozhovor je užitečný začít jen tam, kde můžeš předpokládat dobrou vůli, kde je základní vzájemná důvěra. Kde toto schází, raději mlč. Nerozvinul by se rozhovor, užitečný dialog, ale hádka, která by zlo ještě zvětšila.

Kromě potíží s dětmi, mrzutostí, které vyvolávají konflikty zvenčí, je tu ještě třetí zdroj nepokojů v rodinách: že si manželé začnou jít jeden druhému na nervy. Najednou je ti nesnesitelné, jak si tvá žena míchá kávu. Už zamíchala, ale ona míchá ještě, a zase a ještě. Zbytečně, nelogicky, to je trapné! A muž zas už

nemá zapnuté knoflíky u rukávů, zas má ten svetr zapnutý nakřivo, šlampák je ten můj muž, nač se mu s tou košilí vůbec žehlím, k nesnesení je ten můj chlap! Kdyby se někdo zeptal, proč vlastně ti ten druhý jde tak na nervy, nic závažného by to nebylo, jen ten pocit, že to s tím partnerem už není k vydržení: Zas nechal pastu na zuby v koupelně bez kloboučku, abych mu pořád dělala služku! Co to s ním vlastně je?

Co to s ním je? Typicky špatně položená otázka. Když mně jdou lidé kolem mne na nervy bez opravdu závažnějších příčin, pak se nemám ptát, co je s ním, ale co je se mnou? Je za tím nemoc, přepracovanost, nedospání či nervozita? Koukej co nejdřív vyhledat zkušeného kněze zpovědníka, duchovního vůdce, aby ti pomohl najít, v čem to vězí. A tak si, moji milí, nechte poradit: Když ti začne jít tvůj manželský partner na nervy, nezačni se s ním hádat, ale běž si to vyříkat za knězem. To bude užitečnější než hádka. Já vím, snadno se to radí zvenčí. Snadno se to radí svobodnému knězi. Ale mohu vás ujistit: Náš Pán, Bůh a Otec v nebesích, ten zná přesně tvé trampoty, ten o tobě ví, a ten tě v tvém hledání pokoje neopustí. Do jeho ochranné ruky svěřme tedy dnes v modlitbě všechny naše rodiny.

NEBUDETE-LI JAKO MALIČCÍ

„Půjdeme spolu do Betléma,“ zvou nás líbezně koledy a my jsme za jejich hlasem opravdu vyšli ze svých domovů. A přišli sem k betlému, který si tu naši farníci ke své radosti i k radosti nás všech postavily. Tak je to dnes ve všech chrámech světa: všichni lidé mohou dnes přijít k betlému, aspoň tomu symbolickému. Mnoho lidí se každoročně v tento čas vydává i na cestu k tomu opravdovému Betlému, jedou do Palestiny. Byla to vždy cesta obtížná a nebezpečná a je tomu tak i dnes. Ale komu se podaří dostat se až do vesnice Betléma a stane před chrámem, který je postavený nad jeskyní Narození Páně, ten se přede dveřmi s podivem zastaví. Do mohutného chrámu vede jen nízký vchod, takže každý se musí sklonit, aby tam mohl vstoupit a stanout před místem, kde se narodil Kristus Pán.

Tam na průčelí je vidět původní veliký a vysoký vchod, ale ten je přizděný. Proč to tak křesťané udělali? Když se Svaté země zmocnili Arabové, mohamedáni, vjížděli do chrámu Narození Páně na koni, aby dali najevo, jací jsou oni páni. A tak křesťané vchod zazdili, aby každý, kdo se chce setkat s Božím Dítětem, musel s koně dolů. Dolů s koně, pokořit se, to musí každý i dnes. Budu vám teď o tom vypravovat bajku. Co je to bajka, to jistě všichni víte: je to povídka, v níž zvířata jednají jako lidé. Lidé se mají v tom chování zvířat poznat. A tak poslouchejte, zda budete tomu vyprávění rozumět.

To prý se tenkrát, když se narodil Ježíšek, stalo mnohem víc, než vypravuje evangelista svatý Lukáš. Pastýři roznegli všude po okolí všechno, co tam viděli a slyšeli. Lidé to slyšeli a běželi do Betléma. Slyšela to i zvířátka, a ta chtěla také ten div vidět. A tak se všechna horem pádem hrnula k jeskyni. Orel rozmáchl

křídla a vylétl do výše, lev zařval a rozběhl se, žirafa natáhla krk a vyrazila úprkem, slon mohutně zatroubil a začal dusat po cestě, že po něm zůstala oblaka prachu. A v tom prachu capkala za nimi i všechna malá zvířátka: myška, krtek, vrabec, ba i bobřík vylezl z potoka a běžel za nimi. Nejprve dolétl k jeskyní orel a rovnou do dveří před jeskyňkou. Jenže ouha, narazil roztaženými křídly, dovnitř se nedostal, jen drápy futra dveří rozdrásal.

Za ním se přiřítíl lev s otevřenou tlamou, ale kdepak s takovou obrovskou hlavou do takových malých dvířek. Také uvízl venku. Pak přiběhla žirafa: té byla dvířka sotva tak po břicho - a tak zůstala stát venku a začala okusovat slaměné došky na stříšce. Poslední prikvačil slon a než se stačil zastavit, bác a vyrazil dvířka z pantů. To už toho měl svatý Josef dost, vyběhl a hnal všechny ty hosty pryč. Tak tam všichni ti velikáni museli přešlapovat jen opodál. Když přicupitala ta malá zvířátka a viděla spoušť, co ti velcí nadělali, řekla si: „Tohle musíme spravit! To by mohlo na Ježíška přšet a rozbitými dveřmi by na něj táhla zima.“

A tak myška s vrabcem začali sbírat rozházená stébla slámy a dělat nové došky na střeche. Žirafa tam ty došky zvedala a skládala. Bobřík uhryzal z kúlů nová futra a slon do nich nasadil dvířka. A hle: maminka Marie vyšla ven s Ježíškem v náručí a všichni ho uviděli, pozdravili a spokojeně se vraceli domů. Tak je to, milé Boží děti, dodnes a stále. Mnoho lidí jde dnes do kostelů, podívat se na betlém, copak o to. Ale kdo hledí moc zvysoka, kdo se nezastaví, neztiší, neskloní a nepokoří, ten Boží Dítě vlastně ani neuvidí. Očima vidíme jen symbol, obraz. Tu pravou skutečnost uvidíš jen v duchu, svým srdcem. Je to tak u betléma, je to tak i u stolu Páně při svatém přijímání. Očima vidíš symbol, bílou oplatku chleba, ale srdce otevři pro Hosta, Pána Ježíše Krista. Poděkujme Pánu Bohu za to. Radujme se. Veselme se. I nám narodil se Kristus Pán.

Slaví-li se tento svátek v neděli, říká se vyznání víry.

Přímluvy

Náš Pán Ježíš vyrůstal v lidské rodině jako my. Poprosme ho proto s důvěrou:

Probouzej nová kněžská povolání a dej, ať v našich rodinách jsou dobré podmínky pro jejich vznik a růst.

Mnoho dětí na světě nemá rodiče a musí být v dětském domově. Pomoz, ať tam jsou lidé na ně hodní.

A nám dej veselou mysl a ochotu poslouchat, i když se nám to někdy nelíbí.

Jsmé rádi, že máme rodiče a že máme domov, odplat' jim svou láskou všechnu péči o nás.

Dej těm, kteří manželství zakládají, radostnou věrnost a trpělivost.

Maminkám dej moudrost, která ví, že pochvala vychovává lépe, než hubování.

Tatínkům, dej věrnost a pevnost, aby se na ně všichni mohli spoléhat.

Babičkám, dej zdravé nohy a neumdlévající trpělivost při starání se o vnoučata.

Do tvé lásky svěřujeme, Pane, všechny rodiny našeho společenství. Ať žijeme ve vzájemné snášenlivosti, trpělivosti a ohleduplnosti. Pane, žij uprostřed nás a s námi na věky věků. - Amen.

Cyklus C:

Uvedení do 1. čtení

Dnešní starozákonní čtení bychom mohli nadepsat: „Jak se rodí velké osobnosti.“ Matka to byla, která si syna od Hospodina vyprosila, matka jej Pánu Bohu zasvětila.

Nebo:

Neplodná Anna, která dostane potomka podle Hospodinova slibu a na jeho zásah, je předobrazem Panny Marie a je zvýrazněním suverenity, s jakou Bůh dává své dary. Právě řada z těch, kteří byli v dějinách spásy velmi významní, jako je Jakub, Samuel nebo svatý Jan Křtitel, se narodili právě v situaci, kdy lidsky nebyla naděje na potomka. Tato řada potom vrcholí v narození Mesiáše z Panny, který je tak ukázán jako suverénní Boží dar, přesahující všechny lidské možnosti.

1. ČTENÍ 1 Sam 1,20-22.24-28 *Odevzdávám ho Hospodinu na všechny dny, po které bude živ.*

Čtení z první knihy Samuelovy.

Anna počala, a když uplynul čas, porodila syna, dala mu jméno Samuel a pravila: „Od Hospodina jsem si ho vyžádala.“

Muž Elkana a celá jeho rodina odešli, aby obětovali Hospodinu výroční oběť a splnili svůj slib. Ale Anna neodešla. Řekla totiž svému muži: „Přivedu chlapce, až ho odstavím, aby se ukázal před Hospodinem a zůstal tam navždy.“

Když odstavila Samuela, přivedla ho s sebou do Hospodinova domu v Silo, s tříročním býčkem, s jednou měřicí mouky a s měchem vína; chlapec byl ještě malý. Porazili býka a přivedli chlapce k Helimu.

Anna řekla: „Prosím, můj pane, jako že jsi živ, můj pane, já jsem ta žena, která stála tady u tebe a modlila se k Hospodinu. Za tohoto chlapce jsem se modlila, a Hospodin vyslyšel mou žádost, jak jsem ho prosila. A proto také já ho odevzdávám Hospodinu na všechny dny, po které bude živ – je odevzdaný Hospodinu.“

I klaněli se tam Hospodinu.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 84,2-3.5-6.9-10 Odp.: 5a

Odp.: Blaze těm, kdo přebývají v tvém domě, Bože.

Jak milý je tvůj příbytek, Hospodine zástupů! – Touží, ba prahne má duše po Hospodinových síních, – mé srdce i mé tělo – s jásotem tíhnou k živému Bohu.

Odp.

Blaze těm, kdo přebývají v tvém domě, – stále tě mohou chválit. – Blaze člověku, jenž u tebe nalézá pomoc, – když se chystá na svatou pouť.

Odp.

Hospodine, Bože zástupů, slyš mou modlitbu, – popřej sluchu, Jakubův Bože! – Štíte náš, Bože pohleď, – popatři na tvář svého pomazaného!

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Druhé čtení nám připomíná důvod a základ naší vzájemné rodinné lásky i našeho lidského bratrství.

Nebo:

Přikázání víry a vzájemné lásky, které je v listě Janově vícekrát opakováno, nestojí ve vzduchoprázdnu. Je to přikázání, dané těm, kdo mohou a mají vědět o své blízkosti k Bohu, která je charakterizována výrazem „jsme Boží děti“. Této blízkosti se jim dostalo skrze Krista. A nejen to. Svatopisec ukazuje i na závěrečnou budoucnost, která bude zřejmě větší, než je přítomnost, kterou si ale nelze představit. To vše má vést věřícího k neotřesitelné důvěře a k vzájemné lásce.

2. ČTENÍ 1 Jan 3,1-2.21-24 *Smíme se nazývat Božími dětmi, a jimi také jsme!*

Čtení z prvního listu svatého apoštola Jana.

Milování!

Hleďte, jak velikou lásku nám Otec projevil, že se nejen smíme nazývat Božími dětmi, ale že jimi také jsme! Proto nás svět nezná, že nepoznal jeho. Milování, už teď jsme Boží děti. Ale čím budeme, není ještě zřejmé. Víme však, že až on se ukáže, budeme mu podobní, a proto ho budeme vidět tak, jak je.

Milování, jestliže nás svědomí neobviňuje, dodá nám to radostné důvěry v Boha a dostaneme od něho všechno, zač prosíme, protože zachováváme jeho přikázání a konáme, co je mu milé.

A to je to jeho přikázání: abychom věřili ve jméno jeho Syna Ježíše Krista a navzájem se milovali, jak nám to nařídil. Kdo zachovává jeho přikázání, zůstává v Bohu a Bůh v něm. A že v nás zůstává, poznáváme podle Ducha, kterého nám dal.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Srov. Sk 16,14b

Aleluja. Otevři, Pane, naše srdce, -
abychom naslouchali slovům tvého Syna. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

V evangeliu dnes slyšíme, že i Boží Syn, když se stal lidským dítětem, dělal rodičům starosti. Ale slyšíme také, že každé pořádné dítě se nakonec podrobí rodičům a domácímu pořádku.

Nebo:

Ježíšovi je dvanáct let a v tom věku každý Žid vstupoval do plné odpovědnosti vůči Zákonu. Ježíš na prahu své oficiální dospělosti zjevuje svoji totožnost Učitele a Syna. Na jednu stranu ukazuje svůj odstup od omezeného rámce každodenního rodinného života, jelikož „musí být v tom, co je jeho Otce“, na druhou stranu se plně začleňuje do své pozemské rodiny: po nalezení se vrací s rodiči a poslouchá je.

EVANGELIUM Lk 2,41-52 *Rodiče našli Ježíše uprostřed učitelů.*

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Ježíšovi rodiče putovali každý rok do Jeruzaléma na velikonoční svátky. Když mu bylo dvanáct let, vydali se tam na svátky jako obvykle. A když ukončili sváteční dny a vraceli se domů, zůstal chlapec Ježíš v Jeruzalémě, a jeho rodiče to nezpozorovali. V domnění, že je ve skupině poutníků, ušli den cesty; teprve potom ho hledali mezi příbuznými a známými. Když ho nenašli, vrátili se do Jeruzaléma a hledali ho.

Po třech dnech ho našli v chrámě, jak sedí uprostřed učitelů, poslouchá je a dává jim otázky. Všichni, kdo ho slyšeli, žasli nad jeho chápavostí a nad jeho odpověďmi.

Když ho rodiče uviděli, celí se zarazili a jeho matka mu řekla: „Dítě, proč jsi nám to udělal? Hle, tvůj otec i já jsme tě s bolestí hledali.“

Odpověděl jim: „Proč jste mě hledali? Nevěděli jste, že já musím být v tom, co je mého Otce?“

Ale oni nepochopili, co jim tím chtěl říci.

Potom se s nimi vydal na zpáteční cestu, šel do Nazaretu a poslouchal je. Jeho matka to všechno uchovávala ve svém srdci.

Ježíš pak prospíval moudrostí, věkem a oblibou u Boha i u lidí.

Slyšeli jsme slovo Boží.

RODINNÁ PORADNA

„Ztratil se dvanáctiletý chlapec, utekl z domu.“ „Patnáctiletá dcera je dva měsíce nezvěstná.“ Tak to můžeme číst v novinách. Děti se ztrácejí. V evangeliu jsme slyšeli, že se ztratil dokonce i Svaté Rodině, Josefovi a Marii, syn Ježíš. V rodinách to nikde není lehké. Manžel musí unést, že žena je jinačí, než by on chtěl. Žena musí unést, že muž je jinačí než by ona chtěla. A oba spolu musí unést, že děti jsou jinačí a vyvíjejí se jinak, než by chtěli rodiče. Kolik je toho napětí mezi všemi členy rodiny. A běda všem, když rodiče to napětí neunesou a rozejdou se, běda všem, když děti začnou utíkat z domu. Rodina stojí v Bibli hned na počátku lidské historie. Rodina zůstává stále ochránkyní Božího řádu s lidmi a kdo chce zničit Boží řád, ten boří rodinu. Když po válce komunisté chtěli revolučně změnit myšlení lidí, rozbíjeli rodinu: děti odebírali rodičům brzo po narození a vychovávali je ve státních internátech. Vyrostla z nich generace krutých sobců bez zábran, lenochů a zlodějů. Dodnes tam s nimi mají těžkosti.

V roce 1921 zavedl papež Benedikt XV. svátek Svaté Rodiny. Chtěl podepřít rodinu ohrožovanou ze všech stran. Chtěl připomenout vládám ve všech státech, že rodina je ustanovena samým Stvořitelem a ničím ji nelze nahradit. A rodinám samotným chtěl připomenout, že Pán Ježíš žil většinu svého života v rodině, tam byl vychováván, tam vyrostl. Chtěl připomenout rodičům, že jsou dárci nejen tělesného života, ale i života Božího. Že v rodině si děti nacvičují ctnosti a dobré návyky. „Rodina zklamala!“ Tak volají lidé, když se děti nevyvedou. Zapomínají přitom, kolik mají děti dnes různých spolu vychovatelů mimo domov, mimo rodinu. Zapomínají, jak nesnadné je dnes pro rodiče najít pravou rovnováhu mezi přísností a dobrotou, mezi hlídáním a důvěřováním. Zapomínají ti kritici, že dobře vychovat děti bylo ve všech dobách, a je i dnes, nesnadné.

Aby se rodičům trochu pomohlo, zřizují se v mnoha zemích, i u nás, rodinné poradny. Rodiče se tam mohou obrátit na radu ke zkušeným psychologům a pedagogům. My křesťané máme osvědčenou rodinnou poradnu odedávna v Božím slovu. Vezměme si třeba, kolikeré jen naučení nám dává dnešní evangelium: Do kostela jde celá rodina, otec, matka i dítě. Ne rodiče či stařečci bez dětí, ne děti samy bez rodičů, nebo jen s maminkou bez tatínka. Ubohá rodina, kde maminka se modlí a otec sakruje. Oba rodiče tu hledají dítě. Kolik tatínků, kolik maminek se celý den nestarají, kde jejich dítě je, co dělá, s kým se kamarádí. A rodiče našli hledané dítě v kostele! Kolik je dnes otců, kolik matek, které raději vidí dítě kdekoli jinde, jen ne v kostele. V kostele, kde vy děti slyšíte, že chlapec Ježíš znal také co je to utéci, co je to hubačit a odmlouvat, když ho maminka kárá. Ale že nad chvilkovým pokušením nakonec

u něj vítězí, a tak to má být i u vás, kázeň: vrátil se s nimi domů a poslouchal je. A že odměnou za poslušnost a kázeň je prospívání moudrostí a věkem, obliba u Boha i u lidí. Že odměnou poslušnosti je, že je to doma hezké, že všem je doma hezky.

Jak je to krásné, když je o Štědrém večeru rodina pohromadě. Ale aby to bylo hezké v rodině o vánocích, musí to být hezké i mimo vánoce: záleží na tom, jak společně žijeme, jsme-li vskutku jeden k druhému ohleduplní, jak si jeden druhému zpřijemňujeme život, jak máme jeden druhého nezištně rádi a navzájem si pomáháme. Otec, matka si vždy znovu s potěšením uvědomují, že mají dobrou ženu, dobrého muže, dobré děti, dobrá vnoučata a několik dobrých přátel. A to je hodně! Největším bohatstvím každého člověka je, když má dobrou rodinu, kde se všichni mají rádi. Přeji vám všem, abyste si také uměli vytvořit pěkný domov, abyste byli dobrou rodinou, abyste byli bohatí vzájemnou láskou. A kéž nám naše nedělní meditace nad Božím slovem k tomu po celý rok dobře pomáhají, kéž jsou naší rodinnou poradnou.

RODIČE A DOSPÍVAJÍCÍ DĚTI

Slyšely jste, děti, co jsme si četli v evangeliu o Svaté Rodině? Rodičům se ztratil chlapec, Ježíšek. Také jste se už někdy ztratily rodičům, třeba na nějaké pouti, výstavě, kde je moc lidí? Copak tyhle ztráty, ty se ještě většinou dobře vyřeší. Děti pláčou a křičí, rodiče se strachují a hledají a tak se zas najdou. Najdou se, protože jeden o druhého stojí, mají se rádi. Horší je to, když se začnou ztrácet a odcizovat děti rodičům v dospívání. A zdá se, že co kdysi bývalo jen výjimkou, stává se častým zjevem: I dospělé děti přestávají mít pěkný vztah k rodičům. Hledí na ně jen jako na celoživotní živitele a finančníky, ovšem bez povinnosti rodiče dál poslouchat. Dceři je osmnáct, vydělá dost peněz. Ale jak by mohli rodiče po ní chtít příspěvní na domácnost, chce se přece obléci! A tak jí nechají všechno a ještě jí koupí tu nějaký ten super plášť, tu jinou módnost, co zrovna letí. A syn je už ženatý, pravda, ale považte, nemá ještě auto! A tak tatík si bere v práci přesčasy, matka jde také dělat. Rodiče na sobě škudlí a šetří, dřou se, aby mohli dětem koupit tu auto, tu kožich, tu dovolenou k moři.

Jsou to hodní rodiče? Jsou to dobří rodiče? Ne! Právě v těch rodinách, kde rodiče podporují děti, i když si už samy vydělávají a jsou už dospělé, nebývá mezi rodiči a dětmi nijak dobrý vztah. A tohle podporování mladých manželů rozbíjí nejen vztah mezi rodiči a dětmi, ale rozbíjí a ohrožuje i vztah mladých manželů mezi sebou. Jak je to možné? Odborníci vysvětlují, že to ani jinak dopadnout nemůže: Když rodiče dávají dospělým dětem peníze, osobují si také právo těm dospělým dětem dál mluvit do jejich života. Čekají, že je jejich děti budou dál poslouchat, jako když byly nedospělé. A mladým se sice brát peníze líbí, ale poslouchat, to se jim už nelíbí. A je zle. A vztah mezi mladými manžely? Co člověka nestojí žádnou námahu, to si také nijak necení, to netvoří

pouto. Pouto mezi manžely tvoří právě to, nač společně šetřili, nač se spolu pachtili, co si spolu budovali. A když je rodiče posadí do hotového, byt jim seženou a noblesně zařídí, pračku namontují, pak už na mladé zbývá jen nuda. Z nudy rostou hádky a spory, kdo má koho míň rád a co musí ten druhý.

Kdyby měli společné starosti, neměli by na takové hlouposti ani čas. Kdyby si museli na vše, co si pořídí, poctivě vydělat, nebylo by tolik nudy a rozvratů. Jak to tedy správně dělat? Staletá zkušenost Církve i odborný průzkum pedagogů se shodují na jednom receptu: Když dítě skončí dobu učení či studia a začne samo vydělávat, dosáhne zákonné plnoletosti, pozor: neříkám dospělé osobnosti, mají to s rodiči společně oslavit a při té oslavě mají děti od rodičů slyšet slavnostní řeč o třech bodech: Zaprvé: Jsi teď dospělý, asi by se ti už nelíbilo, kdybychom ti s maminkou chtěli dál poroučet jako malému. Budeme tvou dospělost respektovat. Budeme ti radit, jen když se budeš na radu ptát. Snad ti někdy i povíme, jak jsme to v podobné situaci dělali my, snad ti i řekneme, abys uvažoval o tom či onom řešení, ale to vše s vědomím, že ty máš právo se rozhodovat sám.

Za druhé: Jsi dospělý, protože jsme lidé a ne zvířata, nevykoušeme tě teď z bytu, jak to právě zvířata dělají s dorostlými mládřaty, ale čekáme, že si sám začneš hledat svůj budoucí domov pro sebe a pro rodinu, kterou si začas založíš. Budeš-li chtít a budeme-li moci, rádi ti při tom hledání pomůžeme. A za třetí: jsi dospělý, proto tě už nebudeme ponižovat nabízením peněz. Dospělý se umí o sebe postarat sám a nežebrá o almužny. Proto pokud budeš bydlet a jíst s námi, budeš přispívat na byt, stravu, otop a světlo tolik a tolik měsíčně. S ostatním, co vyděláš, si hospodař podle svého uvážení. A my rodiče si konečně dopřejeme, co jsme si vzhledem k vám, dětem, v mládí dopřát nemohli: Kousek pohodlí, pořádnou dovolenou, něco hezkého do bytu. Zdá se vám to tvrdé k těm mladým? Nebojte se o ně. Ti pořádní pochopí, že by nebylo normální, aby oni začínali s takovým vybavením, na jaké jste se vy staří dřeli dvacet let života. A ti nepořádní, ti, co mají sklon k vyděračství rodičů, ti, co bezostyšně tahají z rodičů kdejakou korunu a kdeco cenného, a když už z nich nic nekouká, honem je strkají do domova důchodců, takoví to sice nepochopí, ale ti vás stejně nemají a nikdy nebudou mít rádi. Láska se za peníze nekoupí, dobrá povaha a dobrá výchova také ne.

Neměli bychom vychovávat děti tak, aby si myslely, že rodiče jsou na to, aby se dětem starali o všechno, co jim jen napadne, až po to opatření a zařízení bytu. A měli bychom se naučit, a zavčas tomu také naučit své děti, že smyslem čtvrtého přikázání Desatera není jen, aby malé děti poslouchaly rodiče, ale že je tu vysloven příkaz i dospělým dětem, aby se o své rodiče postaraly, když zestárnou. A tak shrnuji, milí rodiče, naučení dnešní neděle do této rady: Neplývejte zbytečně silami, když se snažíte, aby vás poslechly vaše dospělé děti. Ony vás stejně poslouchat nebudou. Budou si dělat podle svého a vám budou mít za zlé, že se jim pletete do života. Když už jsou dospělí věkem a před zákonem, respektujte to, neporoučejte jim, ale respektujte to i tak, že je necháte,

aby se samostatně živili, že z nich neuděláte parazity podstrkováním peněz a finančním podporováním.

Pravda, každé pravidlo má výjimku. Jsou mimořádné situace, kdy rodiče rádi vypomohou penězi dětem například k zakoupení bytu, ale tak to má být opravdu jen v situacích mimořádných a naléhavých. Poroučet dětem, vychovávat je, to dělejte také, ale v pravý čas, když jsou děti malé. Obyčejně to bývá tak, že rodiče, kteří všechno dovolí dětem malým, chtějí jim honem poroučet, když dospívají. Poroučejte malým a vychovávejte je tak, aby si uměli poručit sami, když dospějí. Takový je křesťanský požadavek správného vztahu generací k sobě navzájem. Vzájemný respekt, úcta a láska. Ochota učit se jeden od druhého. A tak, uvážliví rodiče, teď je na vás, abyste si tyto principy bedlivě promysleli, převedli do situace své rodiny a řídili se podle nich, abyste měli právo na šlechtický titul: Jsme křesťanská rodina. A složme teď své vyznání dobré vůle.

CO POTŘEBUJÍ NAŠE DĚTI

Je svátek Svaté Rodiny. Hledíte na mne a možná si teď myslíte: Už vím dopředu, co nám teď budeš kázat, jak nás budeš kárat a napomínat: Buďte svatá rodina, buďte hodní. Tobě se to, duchovní otče, lehko káže, nemáš ženu, nemáš děti, žiješ si pěkně klidně sám, copak ty takovým věcem můžeš rozumět? Ale já zaprvé nejsem sám, mám děti i velmi početnou rodinu, vás, svou farnost. A zadruhé vás dnes nechci ani kárat, ani hubovat. Spíš myslím, že se to sluší vám, rodičové, poděkovat za to, že jste své děti přijali, že jste je neodmítli. Na kolik jen rodičům přijde jídlo pro jedno dítě do 18 let? Při skromném počítání to vyjde na pořádnou sumu korun. Jedno dítě, to je luxusní auto, druhé dítě, to je luxusní chata. A že děti stojí nejen peníze, ale i nějaké ty nervy, to také vím. Jde tedy o to, zda se na dětech dožijete aspoň takové radosti, jakou byste měli z auta nebo chaty. Jde o to, zda nemáte s dětmi trápení, nebo zda si ty děti nemyslí, že mají trápení s vámi.

Napadne ti vůbec někdy otázka: co si o mně mé děti myslí? Mnozí rodiče to považují za věc autority, nedovolit dětem, aby řekli kritické slovo. Ale není lépe nechat děti povědět své mínění, i když kritické, aby sis buď mohl vzít z toho poučení, nebo abys dětem mohl vysvětlit jejich omyl? Kdysi se dohodlo několik kněží a vyzvali děti ve vyšších třídách, bylo to takhle po vánocích, aby napsaly, jak se jim líbily vánoční dárky a co se jim líbí a nelíbí na mamince a tatínkovi. Na odpovědích bylo zajímavé už to, že otázku na dárky zodpověděly většinou jednou větou. Ale na otázku po rodičích, to byste měli vidět, co toho měly na srdci! Moje maminka je ohromná, protože pořád nenadává, jako tatínek, a je spravedlivá. Já mám maminku, co mi kluci závidí. Já s ní mohu mluvit načisto o všem. Všechno mi poví a nikdy se mi neposmívá.

Maminka se mnou jedná stejně, jako s malým bráškou a já jsem přece větší, to se mi nelíbí. Když přijdu ze školy a je doma tatínek, tak to je fajn. Ale jak

přijde maminka z práce, hned začne na tatínka křičet. Nám říká, ať ji nerozčilujeme. A pořád nám všem poroučí. Náš tatínek je nemožný. Když se někdy zmýlí, místo aby to přiznal, začne se rozčilovat. Když něco udělám, tatínek se hned rozzlobí a já mu to nemohu vysvětlit a mě to mrzí. Náš táta je ohromný. Dělá s námi legraci a s maminkou se směje. Tyhle litanie dětských bolestí a radostí byly dlouhé. Ale z těchto ukázek je zřejmé, co potřebují vaše děti, aby byly šťastné a dělaly vám radost: Především, abyste vy, rodiče, se měli rádi. Abyste vy dva spolu dobře vycházeli. Jestliže jste se vzali z opravdové lásky, musíte tuto lásku vždy znovu probouzet, oživovat, znovu a znovu jeden druhého získávat.

Nejcennější dárek dětem není drahá věc, hračka, ale váš čas: abyste pro ně měli čas ke hře, k učení, k zodpovídání otázek. Kolik času je potřeba na auto: na umývání, leštění, konzervování, údržbu, má-li dobře běhat. Také na děti je třeba času, aby dobře rostly. Vaše děti potřebují, abyste je nerozmazlovali jako maličké, ale brali je vážně, jako dospělé, respektovali jejich věk. Dokážeš to? Když budeš o svých dětech stále přemýšlet, pozorovat je, pak to dokážeš. Dobrá výchova, to je víc přemýšlení než poroučení. Zopakujme si na závěr dnešní recept na svatou, tj. šťastnou rodinu: Rodiče jsou šťastní, když mohou mít radost z dětí. A co potřebují od vás vaše děti? Především, abyste se měli mezi sebou rádi. A potom, abyste o dětech přemýšleli, radili se, a měli pro ně čas. Vyznáním víry se teď přihlasme k nejlepšímu vychovateli, Ježíši Kristu, a v přímlovách jej poprosme o moudrost a trpělivost potřebné k výchově.

Slaví-li se tento svátek v neděli, říká se vyznání víry.

Přímlovy

Svěřme teď naše rodiny Pánu Ježíši, který byl člověkem jako my a proto zná touhy dětí i starosti rodičů:

Pane, dej otcům našich rodin Josefovu moudrost a trpělivost.

Ať maminky nezapomínají, že děti potřebují nejen jejich práci, ale i vlídnost a láskyplnou něhu.

Ať jsou děti rády, že vyrůstají v prostředí rodiny a snaží se poslouchat a pomáhat.

Ať dospívající děti dokáží změnit svůj vztah k rodičům z poslušnosti na láskyplnou úctu.

Ať starší rodiče respektují dospělost svých dětí a rozkazy zavčas změň na rady.

Ať naši předkové, kteří tu bydleli a žili před námi, najdou nový domov ve tvém království.

Probouzej nová kněžská povolání a dej, ať v našich rodinách jsou dobré podmínky pro jejich vznik a růst.

Pane, kde vládne v rodinách tvůj Duch, tam si umějí navzájem odpustit, tam si dělají navzájem radost, tam si pomáhají. Prosíme tě o tohoto tvého Ducha: žij v nás a kraluj nám na věky věků. - Amen.

Nebo:

Modleme se teď za Církev, za celé lidstvo a dnes především za rodiny. Volejme společně:

Za křesťany, ať jsou pravdivými svědky odpuštění a lásky.
Za všechny národy, ať v srdci každého člověka vládne pravý pokoj.
Za trpící a osamocené, ať jim umíme pomoci a potěšit je.
Za manžele, ať jsou si věrni a společně nesou všechno dobré i zlé.
Za děti, ať jsou uchráněny všeho zlého a rodiče ať je vedou k lidské i křesťanské dospělosti.
Za manželské páry, které nemohou mít vlastní děti.
Za rozvedené a za jejich děti, ať jim nechybí boží pomoc a podpora přátel.
Za oběti týrání a domácího násilí, ať najdou bezpečí a něhu.
Za staré lidi, kteří se nedočkali úcty a péče svých potomků.
Za ty, kdo se připravují na manželství: ať roste jejich vzájemná láska a důvěra.
Za ty, kterým nebylo dopřáno najít životního partnera, a za všechny, kdo nemají vlastní rodinu.
Za naše zemřelé rodiče a příbuzné: ať se věčně radují v božím království.
Probouzej nová kněžská povolání a dej, ať v našich rodinách jsou dobré podmínky pro jejich vznik a růst.

Pane, příteli lidského pokolení, vyslyš tyto naše prosby, vždyť tys naše útočiště a síla nyní i na věky věků. - Amen.

MODLITBA NAD DARY

Přinášíme ti, Bože, smírnou oběť a prosíme: na přímluvu panenské Bohorodičky a svatého Josefa upevňuj svou láskou naše rodiny a naplňuj je svým pokojem. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

PREFACE 3. O NAROZENÍ PÁNĚ

Vztah mezi Bohem a lidmi, vytvořený vtělením Slova

V: Pán s vámi.

O: I s tebou.

V: Vzhůru srdce.

O: Máme je u Pána.

V: Vzdáváme díky Bohu, našemu Otci.

O: Je to důstojné a spravedlivé.

Vpravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, abychom ti vždycky a všude vzdávali díky, skrze našeho Pána, Ježíše Krista. Neboť jeho příchod nám navždycky otevřel cestu k tobě: Tvé věčné Slovo přijalo naši slabost, tvůj Syn se stal jedním z nás; naše lidství vstoupilo do tvé slávy a náš smrtelný život se stal nesmrtelným. A proto se připojujeme ke zpěvu andělů, spolu s nimi tě chválíme a oslavujeme a radostně voláme:

Svatý, svatý, svatý...

ANTIFONA K PŘIJÍMÁNÍ Bar 3,38

Náš Bůh se ukázal na zemi a stýkal se s lidmi.

MODLITBA PO PŘIJÍMÁNÍ

Prosíme tě, dobrotivý Otče, ať se v nás tento svátostný pokrm stane zdrojem síly, abychom žili podle příkladu Svaté rodiny a po všech pozemských strastech navěky se radovali v jejím společenství. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

K ZAMYŠLENÍ A

Malé dítě Ježíš a jeho dramatický příchod pro získání svobody člověka, jak o něm čteme v evangeliu, na jedné straně, a rodiče, ponoření do ticha a pokoje dosaženého horizontu, cíle života, o nichž slyšíme v úryvku knihy Sirachovcovy, na straně druhé. To jsou hlavní hrdinové, ohraničující dějiny kteréhokoli rodinného společenství, jeho počátek i závěr. Dítě i staří rodiče vyžadují pozornost, úsilí a péči. Dítě je v trpělivosti, lásce a s vážností vychováváno a formováno rodiči pro život a úděl svobodného člověka. Staří rodiče pokračují ve svém úkolu svědků života, pravdy a moudrosti. Úkoly má každý a není pochyb o tom, že často jsou obtížné a spojené se zkouškami. Na Boží slovo se lze spolehnout tak, jako se na ně spolehli Josef a Maria!

K ZAMYŠLENÍ B

Nejen Ježíšovo lidství, ale také život jeho nejbližších na zemi, svatého Josefa a Panny Marie, je třeba mít před očima. I ve stručných větách evangelia lze vidět, jak se spojují naše ohraničené lidské možnosti s velkou a laskavou Boží mocí a vytvářejí tak jedinečná díla, která slouží spáse člověka. Protože jen spása, daná skrze Ježíše Krista, dává životu jeho pozemských rodičů, Josefa i Marie, plný smysl.

K ZAMYŠLENÍ C

Rodina, to je neustálé hledání toho lepšího. Toto společenství se opírá o vzájemnou důvěru a nezištnou lásku. Rodiče se na tyto hodnoty spoléhají, děti jsou jimi obklopeny a jimi je rodiče formují. Přesto, že se už známe, stále se učíme důvěřovat jeden druhému a v lásce se přijímat. Vždyť o překvapení na společné cestě není nouze. Také Josef a Maria museli hledat nenadálá řešení a čelit ohrožení. Bez opravdové lásky a bezmezná důvěry by to stěží dokázali. Nebývá snadné opustit vlastní, na první pohled třeba chatrné, jistoty a přijmout Boží řešení. Nejt naplánovanou cestou a udělat, co si přeje Bůh: „Vezmi dítě i jeho matku a jdi...“ Naše lidská láska se inspiruje v jeho lásce. Víme, že Bůh pro nás chce nejenom to lepší, ale to nejlepší. Od nás očekává onu důvěru a upřímné úsilí o lásku. Pokud se o ně snažíme, víme, že jsme našli to lepší, vlastně nejlepší řešení. Patříme do Boží rodiny.